

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039 | tālrunis 67097200 | fakss 67097277 | e-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

08.10.2020.

Nr. 1/15

(prot. Nr.42, 4.p.)

Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika

*Izdota saskaņā ar [Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹daļu](#)
un likuma "[Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem](#)"
[9.panta](#) pirmās daļas 2.punktu un [25.panta](#) pirmo daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodika (turpmāk – metodika) nosaka kārtību, kādā aprēķina un nosaka dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma (dabasgāzes iesūkņēšana, glabāšana un izņemšana) tarifu.
2. Metodikā lietoti šādi termini:
 - 2.1. **atļautie ieņēmumi** – dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operatora (turpmāk – sistēmas operators) ieņēmumi par dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojumu, kuri sedz ar uzglabāšanas sistēmas pakalpojumu saistītās tehnoloģiski un ekonomiski pamatotās izmaksas un kurus sistēmas operators ir tiesīgs saņemt konkrētā regulatīvajā periodā;
 - 2.2. **dabasgāzes patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām** – krātuves tehnoloģisko procesu nodrošināšanai izlietotā dabasgāze;
 - 2.3. **dabasgāzes zudumi** – krātuvē iesūkņētā un no krātuves izņemtā dabasgāzes daudzuma starpība krātuves ciklā, neskaitot dabasgāzes patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām;
 - 2.4. **izmaksas** – sistēmas operatora tehnoloģiski un ekonomiski pamotas izmaksas, kas nepieciešamas dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma efektīvai sniegšanai;
 - 2.5. **jaudas rezervēšanas pakalpojums** – dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojums, ar kuru tiek nodrošināta krātuves jaudas produkta rezervēšana dabasgāzes glabāšanai un dabasgāzes iesūkņēšana un izņemšana no krātuves;
 - 2.6. **krātuves prognozētā izmantotā jauda** – trīs iepriekšējos krātuves ciklos vidējā izmantotā krātuves jauda. Ja kādā no trijiem iepriekšējiem krātuves cikliem krātuves tehniskā jauda ir pilnībā izmantota, nosakot krātuves prognozēto

izmantoto jaudu, attiecībā uz šo krātuves ciklu aprēķinā tiek izmantota krātuves tehniskās jaudas prognoze krātuves ciklam, kurā plānots uzsākt piemērot aprēķinātos tarifus, kas noteikta saskaņā ar Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumiem;

2.7. **plānotie ieņēmumi** – uz tarifu periodu attiecināta atļauto ieņēmumu daļa;

2.8. **regulatīvais periods** – laika periods, kuram nosaka atļautos ieņēmumus;

2.9. **regulējamo aktīvu bāze (RAB)** – sistēmas operatora aktīvi vai to daļa, kas nepieciešami efektīvai uzglabāšanas sistēmas pakalpojuma sniegšanai;

2.10. **tarifu periods** – laika periods, kuram tiek noteikti tarifi.

3. Regulatīvā perioda ilgums ir no diviem līdz pieciem gadiem. Tarifu perioda ilgums ir viens gads, un tas ir vienāds ar krātuves ciklu. Iesniedzot tarifu projektu, sistēmas operators iesniedz pamatojumu tarifu aprēķinā izmantotajam regulatīvajam periodam. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – regulators) var lemt par regulatīvā perioda pagarināšanu un par attiecīgajā tarifu periodā piemērojamajām tarifu vērtībām. Regulatīvais periods un tarifu periods sākas attiecīgā gada 1.maijā.
4. Atļautie ieņēmumi regulatīvajā periodā nemainās, izņemot, ja regulatīvajā rēķinā uzskaitīta šīs metodikas 33.2., 33.3. vai 33.4.apakšpunktā noteiktā izmaksu starpība.
5. Plānotie ieņēmumi tarifu periodā mainās atbilstoši šīs metodikas 37.punktā noteiktajai plānoto ieņēmumu korekcijai. Sistēmas operators visas izmaksas uzrāda tūkstošos *euro* [tūkst. EUR] ar precizitāti līdz vienai zīmei aiz komata un dabasgāzes apjomu kilovatstundās [kWh], kas noapaļotas līdz veselam skaitlim.

2. Atļauto ieņēmumu noteikšana

6. Atļautie ieņēmumi ir vienādi ar izmaksām, kas attiecināmas uz sistēmas operatora sniegto jaudas rezervēšanas pakalpojumu:

$$AI_{USO} = I_{USO},$$

kur:

AI_{USO} – atļautie ieņēmumi [EUR];

I_{USO} – kopējās jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksas [EUR].

7. Atļautie ieņēmumi sedz tarifu aprēķinā iekļaujamās kopējās jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksas, kuras nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$I_{USO} = I_{kap} + I_{nod} + I_{ekspl} - I_{USO\ ef} + I_{kor},$$

kur:

I_{kap} – krātuves kapitāla izmaksas [EUR];

I_{nod} – nodokļu izmaksas, kas attiecināmas uz krātuvi [EUR];

I_{ekspl} – krātuves ekspluatācijas izmaksas [EUR];

$I_{USO\ ef}$ – jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksu apmērs, kas sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas efektivitāti, kā arī saimnieciskās darbības efektivitāti [EUR];

I_{kor} – ieņēmumu korekcija, kas noteikta, ņemot vērā šīs metodikas 2.3.apakšnodaļā minēto regulatīvā rēķina atlikumu uz attiecīgā regulatīvā perioda sākumu [EUR].

8. Regulators, ņemot vērā salīdzināmus Eiropas Savienības un Latvijas energoapgādes sistēmas operatoru efektivitātes rādītājus un citus pamatotus, objektīvus rādītājus, var noteikt izmaksu efektivitātes koeficientu regulatīvajam periodam. Nosakot izmaksu efektivitātes koeficientu, regulators ņem vērā sistēmas operatora pamatoto viedokli par izmaksu efektivitātes koeficienta apmēru un tā ietekmi uz krātuves drošu darbību. Izmaksu efektivitātes koeficientu piemēro daļai no jaudas rezervēšanas pakalpojuma

izmaksām, lai noteiktu šo izmaksu daļu, kas sistēmas operatoram jāsasniedz līdz nākamā regulatīvā perioda sākumam un kāds tiks piemērots tarifu noteikšanā nākamajā regulatīvajā periodā. Jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksu daļu, kas sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas efektivitāti, kā arī saimnieciskās darbības efektivitāti, nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$I_{USO\ ef} = (I_{USO} - I_{kor} - I_{nod}) \times K_{ef},$$

kur:

K_{ef} – izmaksu efektivitātes koeficients.

9. Uz katru tarifu periodu tiek attiecināts vienāds jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksu apmērs, kāds sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas efektivitāti, kā arī saimnieciskās darbības efektivitāti. Pēc sistēmas operatora pamatota lūguma regulators var atļaut piemērot citu principu jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksu apmēra attiecināšanai uz katru tarifu periodu regulatīvā perioda ietvaros.
10. Sistēmas operators lieto izmaksu attiecināšanas modeli, kura pamatprincipus un ieviešanu saskaņo ar regulatoru.
11. Nodokļu izmaksas veido nekustamā īpašuma nodoklis, un to aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem tikai no RAB sastāvā iekļautajiem aktīviem.

2.1. Kapitāla izmaksas

12. Kapitāla izmaksas veido kapitāla atdeve un nolietojums (amortizācija):

$$I_{kap} = P_{KA} + I_{nol},$$

kur:

P_{KA} – kapitāla atdeve [EUR];

I_{nol} – RAB iekļauto pamatlīdzekļu vai to daļas nolietojums un RAB iekļauto nemateriālo ieguldījumu vai to daļas vērtības norakstījums [EUR].

13. Sistēmas operators veido tādu kapitāla izmaksu uzskaiti, kas dod precīzu un nepārprotamu priekšstatu par krātuves kapitāla izmaksām. Sistēmas operators skaidrojumu par pielietoto kapitāla izmaksu attiecināšanas modeli iesniedz vienlaikus ar tarifu projektu.

2.1.1. Regulējamo aktīvu bāze

14. Krātuves RAB vērtības aprēķinos iekļauj sistēmas operatora īpašumā esošo pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iepriekšējā gada finanšu pārskata atlikušo vai bilances vērtību gada beigās vai to vērtības daļu prognozēto vērtību, neiekļaujot finanšu ieguldījumus, debitoru parādus, vērtspapīrus un līdzdalību kapitālos, naudas līdzekļus, krājumus, pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, kā arī pamatlīdzekļu vērtības daļu, kas finansēta no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas finanšu palīdzības vai finanšu atbalsta. RAB atbilst ilgtermiņa jaudas rezervēšanas pakalpojuma sniegšanai piesaistītā kapitāla vērtībai (pašu kapitāls un ilgtermiņa kredīti). Lai nodrošinātu atbilstošus stimulus, kas piešķirti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.aprīļa Regulas (ES) Nr.[347/2013](#), ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr.[1364/2006/EK](#), groza Regulu (EK) Nr.[713/2009](#), Regulu (EK) Nr.[714/2009](#) un Regulu (EK) Nr.[715/2009](#) 13.pantu, RAB var iekļaut kopējo interešu projektos radušās

- pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, ja, izstrādājot kopējo interešu projektu, tā virzītājs ir pamatojis šāda stimula nepieciešamību un iekļāvis šā stimula papildu ieguvumus projekta izmaksu un ieguvumu analīzē un regulators ir pieņēmis lēmumu par šāda stimula piešķiršanu.
15. Ja aktīvi vai to daļa tiek izmantota cita ar jaudas rezervēšanas pakalpojumu nesaistīta pakalpojuma sniegšanai vai citu iemeslu dēļ netiek izmantota jaudas rezervēšanas pakalpojuma efektīvai sniegšanai, aktīvu vai to daļas vērtību neiekļauj šīs metodikas 14.punktā noteiktajā RAB vērtībā.
 16. Tarifu projekta izvērtēšanas gaitā regulators, to pamatojot, var noteikt no šīs metodikas 14.punktā noteiktās RAB vērtības atšķirīgu RAB sastāvā iekļauto aktīvu vai to daļas vērtību. Lai noteiktu, vai RAB sastāvā iekļautie aktīvi nepieciešami jaudas rezervēšanas pakalpojuma sniegšanai efektīvā veidā, regulatoram, izvērtējot tarifu projektu, ir tiesības uzdot sistēmas operatoram veikt RAB sastāvā iekļauto aktīvu tehniskā stāvokļa, kalpošanas ilguma un izmantošanas efektivitātes novērtējumu. Regulators apstiprina novērtējuma darba uzdevumu un pieņem šī darba uzdevuma izpildi.
 17. Regulators, izvērtējot tarifu projektu, var veikt kapitāla izmaksu korekciju, ja regulators konstatē, ka sistēmas operators RAB vērtības aprēķinos iekļāvis aktīvus vai to daļu, kura netiek izmantota jaudas rezervēšanas pakalpojuma efektīvai sniegšanai.

2.1.2. Kapitāla atdeve

18. Kapitāla izmaksu noteikšanai izmanto RAB un kapitāla atdeves likmi. Kapitāla atdevi nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$P_{KA} = RAB \times wacc,$$

kur:

RAB – RAB vērtība, kas noteikta saskaņā ar šīs metodikas 2.1.1.apakšnodaļu [EUR];
wacc – vidējā svērtā kapitāla atdeves likme [%].

19. Kapitāla atdeves likmi nosaka regulators saskaņā ar kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodiku.

2.1.3. RAB iekļauto pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums

20. RAB iekļauto pamatlīdzekļu vai to daļas nolietojumu un RAB iekļauto nemateriālo ieguldījumu vai to daļas vērtības norakstījumu nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$I_{nol} = I_{nol\ pam} + I_{nol\ nem},$$

kur:

$I_{nol\ pam}$ – RAB iekļauto pamatlīdzekļu nolietojums [EUR];

$I_{nol\ nem}$ – RAB iekļauto nemateriālo ieguldījumu izveidošanas izmaksu norakstījums [EUR].

21. RAB iekļauto pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un sistēmas operatora pieņemto grāmatvedības politiku.
22. RAB iekļauto nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu aprēķina pētniecības un sistēmas operatora attīstības izmaksām, koncesiju, patentu, licenču, preču zīmju un citu nemateriālo ieguldījumu izmaksām (izņemot sistēmas operatora nemateriālo vērtību), ņemot vērā starptautiskos grāmatvedības standartus un sistēmas operatora pieņemto grāmatvedības politiku.

2.2. Eksploatācijas izmaksas

23. Krātuves ekspluatācijas izmaksas nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$I_{ekspl} = I_{tehn\ proc} + I_{pers} + I_{rem} + I_{saimn},$$

kur:

$I_{tehn\ proc}$ – dabasgāzes zudumu un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas izmaksas [EUR];

I_{pers} – personāla un sociālās izmaksas [EUR];

I_{rem} – kārtējo īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto ekspluatācijas remontu izmaksas [EUR];

I_{saimn} – pārējās saimnieciskās darbības izmaksas [EUR].

24. Nosakot krātuves ekspluatācijas izmaksas, sistēmas operators var ņemt vērā plānoto inflāciju attiecīgajā regulatīvajā periodā iekļautajiem gadiem.

25. Tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas izmaksās neiekļauj kompresoru darbības nodrošināšanai izlietotās dabasgāzes izmaksas.

26. Dabasgāzes zudumu un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanas izmaksas nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$I_{tehn\ proc} = (G_{zud} + G_{tehn}) \times C_{zud},$$

kur:

G_{zud} – plānotie dabasgāzes zudumi [kWh];

G_{tehn} – plānotais dabasgāzes patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām [kWh];

C_{zud} – plānotā vidējā dabasgāzes zudumu cena [EUR/kWh].

27. Personāla un sociālās izmaksas aprēķina saskaņā ar [Darba likumu](#) un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem.

28. Īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto kārtējo ekspluatācijas remontu izmaksas un darbu, kuri nepieciešami sistēmas operatora grāmatvedības bilancē esošo un nomāto dabasgāzes uzglabāšanas aktīvu un administrēšanas aktīvu pamatlīdzekļu (ēku, būvju, iekārtu u.c.) uzturēšanai darba kārtībā un saglabāšanai un kurus veic citi komersanti, izmaksas noraksta un iegrāmato pārskata periodā, kurā tās radušās. Šajā pozīcijā iekļauj krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas atbilstoši plānotajam krājumu aprites ciklam, piemērojot komersanta faktisko aizņēmuma likmi. Krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, ņemot vērā nepārtrauktu un drošības prasībām atbilstošu jaudas rezervēšanas pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo krājumu apjomu. Ja faktiskā aizņēmuma likme, ko piemēro krājumu finansēšanas izmaksu novērtēšanai, pārsniedz pēdējo 6 mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem, krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, piemērojot pēdējo 6 mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem. Šajā pozīcijā neuzskaita ar kapitalizētu remontu un jaunu pamatlīdzekļu izveidi saistītās izmaksas un to veikšanai uzturēto krājumu finansēšanas izmaksas.

29. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas ir ar sistēmas operatora darbību saistītās izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu jaudas rezervēšanas pakalpojuma sniegšanu, un nav iekļautas citās izmaksu pozīcijās.

2.3. Regulatīvais rēķins un ieņēmumu korekcija

30. Sistēmas operators izveido regulatīvo rēķinu, kurā atbilstoši šīs metodikas 31., 33. un 35.punktam uzskaita starpības starp plānotajiem un faktiskajiem (prognozētajiem) ieņēmumiem un izmaksām.
31. Sistēmas operators divas nedēļas pēc krātuves iesūkņēšanas sezonas beigām regulatīvajā rēķinā uz krātuves iesūkņēšanas sezonas pēdējo dienu uzskaita:
 - 31.1. starpību, kas veidojas starp plānotajiem ieņēmumiem un faktiskajiem ieņēmumiem tarifu periodā. Faktiskos ieņēmumus tarifu periodā nosaka, ņemot vērā saskaņā ar šo metodiku noteiktos krātuves jaudas produktu tarifus un tarifu periodā faktisko rezervēto krātuves jaudu attiecīgā jaudas produkta ietvaros;
 - 31.2. kopējos aprēķinātos ieņēmumus tarifu periodā no dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas lietotāju (turpmāk – sistēmas lietotājs) maksājumiem saistībā ar Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumos noteikto krātuves jaudu rezervēšanas izsoles procedūru, kurus nosaka, ņemot vērā rezervēto krātuves jaudu attiecīgā jaudas produkta ietvaros un tam piemēroto maksu;
 - 31.3. citus ieņēmumus no jaudas rezervēšanas pakalpojuma sniegšanas.
32. Sistēmas operators ne vēlāk kā katra gada 1.novembrī iesniedz regulatoram informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu, kas noteikts saskaņā ar šīs metodikas 31.punktu.
33. Sistēmas operators divu mēnešu laikā pēc tarifu perioda beigām vai līdz ar jauna tarifu projekta iesniegšanu uz tarifu perioda pēdējo dienu regulatīvajā rēķinā uzskaita:
 - 33.1. starpību, kas veidojas starp plānotajiem ieņēmumiem un faktiskajiem ieņēmumiem tarifu periodā;
 - 33.2. starpību starp plānotajām dabasgāzes zudumu izmaksām un faktiskajām dabasgāzes zudumu izmaksām. Izmaksu starpību aprēķina, ņemot vērā faktisko dabasgāzes cenu tarifu periodā, nemainoties plānotajam dabasgāzes zudumu apjomam tarifu periodā;
 - 33.3. starpību starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā un faktisko inflācijas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā, kuru nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$IIP_{kg} = (I_{pers\ t} + I_{rem\ t} + I_{saimn\ t}) - I_{ne\ t}) \times (PCI_{If} - PCI_{pl}),$$

kur:

IIP_{kg} – starpība starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā un faktiskās inflācijas radīto izmaksu pieaugumu tarifu periodā [EUR];

$I_{pers\ t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās personāla un sociālās izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{rem\ t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās kārtējo īpašuma uzturēšanai nepieciešamo un veikto ekspluatācijas remontu izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{saimn\ t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās pārējās saimnieciskās darbības izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{ne\ t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās ekspluatācijas izmaksas, kuras attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu un uz kurām inflācijas radītas izmaksu izmaiņas regulatīvajā periodā nav plānotas [EUR];

PCI_{If} – faktiskā kumulatīvā patēriņa cenu inflācija attiecīgajam tarifu periodam [%];

PCI_{pl} – tarifu aprēķinā izmantotā plānotā kumulatīvā patēriņa cenu inflācija attiecīgajam tarifu periodam [%];

- 33.4. pamatotas faktiskās neparedzētās izmaksas, kas radušās iepriekšējā tarifu perioda ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ, ciktāl tās nav atgūstamas citādi.
34. Sistēmas operators ne vēlāk kā katra gada 1.jūlijā iesniedz regulatoram informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu, kas noteikts saskaņā ar šīs metodikas 33.punktu.
35. Šīs metodikas 7.punktā noteikto ieņēmumu korekciju nākamajam regulatīvajam periodam nosaka šādi:
- 35.1. ja regulatīvā perioda beigās regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu un palielina šīs metodikas 7.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam;
- 35.2. ja regulatīvā perioda beigās regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu un samazina šīs metodikas 7.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam;
- 35.3. ja regulatīvā perioda faktiskie (prognozētie) ieņēmumi atšķiras no atļautajiem ieņēmumiem vai faktiskās šīs metodikas 33.punktā minētās izmaksas atšķiras no tarifu aprēķinā apstiprinātajām izmaksām, starpību, kas nav attiecināta uz plānoto ieņēmumu korekciju attiecīgajā regulatīvajā periodā, ieskaita regulatīvajā rēķinā, atbilstoši palielinot vai samazinot šīs metodikas 7.punktā noteikto ieņēmumu korekciju nākamajam regulatīvajam periodam;
- 35.4. ja regulatīvā perioda faktiskās (prognozētās) jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksas, izņemot izmaksu starpības, kas minētas šīs metodikas 35.3.apakšpunktā, pa izmaksu grupām ir mazākas par tarifu aprēķinā apstiprinātajām izmaksām pa izmaksu grupām (turpmāk – izmaksu ietaupījums), sistēmas operators pamato faktisko izmaksu atšķirību pa izmaksu grupām, izmaksu ietaupījumu ieskaitot regulatīvajā rēķinā. Ja izmaksu ietaupījums veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā, ieņēmumu korekcijas daļa, ko attiecina uz nākamo regulatīvo periodu, ir vienāda ar 50% no faktiskā izmaksu ietaupījuma (starpība starp izmaksu ietaupījumu un šīs metodikas 35.5.apakšpunktā noteikto attiecīgo efektivitātes uzlabošanas rezultātā radušos izmaksu pieaugumu), un to ieskaita regulatīvajā rēķinā, atbilstoši samazinot šīs metodikas 7.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam;

- 35.5. ja regulatīvā perioda faktiskās (prognozētās) jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksas, izņemot izmaksu starpības, kas noteiktas šīs metodikas 35.3.apakšpunktā, pa izmaksu grupām ir lielākas par tarifu aprēķinā apstiprinātajām izmaksām pa izmaksu grupām (turpmāk – izmaksu pieaugums), sistēmas operators attiecīgās izmaksas neieskaita regulatīvajā rēķinā, izņemot gadījumus, ja izmaksu pieaugums pa izmaksu grupām veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā. Ja izmaksu pieaugums pa izmaksu grupām veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā, sistēmas operators iesniedz regulatoram pamatojumu izmaksu pieaugumam pa izmaksu grupām un izmaksu pieaugumu pilnā apmērā ieskaita regulatīvajā rēķinā, atbilstoši palielinot šīs metodikas 7.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam;
- 35.6. ja regulatīvajā periodā radušās pamatotas neparedzētās izmaksas, kas radušās ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ, ciktāl tās nav atgūtas vai atgūstamas citādi, faktiskās neparedzētās izmaksas ieskaita regulatīvajā rēķinā, atbilstoši palielinot šīs metodikas 7.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam.
36. Sistēmas operators informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu, kas noteikts saskaņā ar šīs metodikas 35.3., 35.4., 35.5. un 35.6.apakšpunktu, sniedz saskaņā ar šīs metodikas 49.punktā noteikto kārtību.
37. Plānoto ieņēmumu korekciju regulatīvajā periodā ietilpstošam nākamajam tarifu periodam nosaka šādi:
- 37.1. ja saskaņā ar šīs metodikas 32.punktu iesniegtā regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs un tas uz esošā tarifu perioda 1.novembri ir lielāks par vienu procentu no esošā tarifu perioda plānotajiem ieņēmumiem un nepārsniedz desmit procentus no tiem, plānoto ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu un palielina jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksas nākamajam tarifu periodam;
- 37.2. ja saskaņā ar šīs metodikas 32.punktu iesniegtā regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs un tas uz esošā tarifu perioda 1.novembri ir lielāks par desmit procentiem no plānotajiem ieņēmumiem, uz plānoto ieņēmumu korekciju attiecina regulatīvā rēķina atlikumu daļu, kura ir vienāda ar desmit procentiem no plānotajiem ieņēmumiem, kam pieskaitīta puse no atlikušā regulatīvā rēķina atlikuma – puse no summas, kas pārsniedz desmit procentus no plānotajiem

ieņēmumiem –, un tā palielina jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksas nākamajam tarifu periodam;

37.3. ja saskaņā ar 32.punktu iesniegtā regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs un tas uz esošā tarifu perioda 1.novembri ir lielāks par vienu procentu no tarifu perioda atļautajiem ieņēmumiem un nepārsniedz desmit procentus no tiem, plānoto ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu un samazina jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksas nākamajam tarifu periodam;

37.4. ja saskaņā ar šīs metodikas 32.punktu iesniegtā regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs un tas uz esošā tarifu perioda 1.novembri ir lielāks par desmit procentiem no plānotajiem ieņēmumiem, uz plānoto ieņēmumu korekciju attiecina regulatīvā rēķina atlikumu daļu, kura ir vienāda ar desmit procentiem no plānotajiem ieņēmumiem, kam pieskaitīta puse no atlikušā regulatīvā rēķina atlikuma – puse no summas, kas pārsniedz desmit procentus no plānotajiem ieņēmumiem –, un tā samazina jaudas rezervēšanas pakalpojuma izmaksas nākamajam tarifu periodam.

38. Ja regulatīvā rēķina atlikums uz tarifu perioda sākumu pārsniedz 50% no plānotajiem ieņēmumiem, regulators lemj par regulatīvā rēķina atlikuma izlietošanu. Regulatīvā rēķina atlikumu var attiecināt uz plānoto ieņēmumu korekciju, nākamā regulatīvā perioda ieņēmumu korekciju vai ar jaudas rezervēšanas pakalpojuma attīstību saistītām investīcijām.

3. Tarifu aprēķins

39. Plānotos ieņēmumus nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$Ie_{pl} = \frac{AI_{USO}}{TP_{reg}},$$

kur:

Ie_{pl} – plānotie ieņēmumi [EUR];

TP_{reg} – tarifu periodu skaits regulatīvajā periodā [skaits].

40. Grupētās jaudas produkta tarifu nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$T_{GJP} = \frac{Ie_{pl} - Ie_{2GJP} - Ie_{2GJPy-1} - Ie_{KPP} - Ie_{VPP} - IK_{tp}}{Q_{GJP}},$$

kur:

T_{GJP} – grupētās jaudas produkta tarifs [EUR/kWh/krātuves ciklā];

I_{e2GJP} – plānotie ieņēmumi no divu gadu grupētās jaudas produkta, ko nosaka kā divu gadu grupētās jaudas produkta tarifa un krātuves prognozētās izmantotās jaudas, kas tiek rezervēta divu gadu grupētās jaudas produkta ietvaros, reizinājumu [EUR];

$I_{e2GJP_{y-1}}$ – faktiskie ieņēmumi no divu gadu grupētā jaudas produkta iepriekšējā tarifu periodā, ko nosaka kā divu gadu grupētās jaudas produkta iepriekšējā tarifu perioda tarifa un krātuves prognozētās tehniskās jaudas, kas tiek rezervēta divu gadu grupētās jaudas produkta ietvaros, reizinājumu [EUR];

I_{eKPP} – plānotie ieņēmumi no krājumu pārcelšanas produkta, ko nosaka kā krājumu pārcelšanas produkta tarifa un krātuves prognozētās izmantotās jaudas, kas tiek rezervēta krājumu pārcelšanas produkta ietvaros, reizinājumu [EUR];

I_{eVPP} – plānotie ieņēmumi no virtuālās pretplūsmas produkta, ko nosaka kā virtuālās pretplūsmas produkta tarifa un krātuves prognozētās izmantotās jaudas, kas tiek rezervēta virtuālās pretplūsmas produkta ietvaros, reizinājumu [EUR];

Q_{GJP} – krātuves prognozētā izmantotā jauda, kas tiek rezervēta grupētās jaudas produkta ietvaros [kWh];

IK_{tp} – ieņēmumu korekcija, kas attiecināma uz tarifu periodu [EUR].

41. Divu gadu grupētās jaudas produkta tarifu nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$T_{2GJP} = T_{GJP} \times K_{2GJP},$$

kur:

T_{2GJP} – divu gadu grupētās jaudas produkta tarifs [EUR/kWh/krātuves ciklā];

K_{2GJP} – sistēmas operatora noteikts koeficients regulatīvajam periodam divu gadu grupētās jaudas produktam, ko nosaka, ņemot vērā nākamās ziemas un vasaras dabasgāzes cenas prognozi un citus ilgtermiņa produkta vērtību ietekmējošus faktorus. K_{2GJP} ir lielāks vai vienāds ar 1.

42. Atslēdzamās jaudas produkta tarifu nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$T_{AJP} = T_{GJP} \times K_{AJP},$$

kur:

T_{AJP} – atslēdzamās jaudas produkta tarifs [EUR/kWh/krātuves ciklā];

K_{AJP} – sistēmas operatora noteikts koeficients regulatīvajam periodam atslēdzamās jaudas produktam, ko nosaka, lai veicinātu jaudu rezervēšanas pakalpojuma pieprasījumu, ņemot vērā sistēmas operatora izmaksu struktūru, kā arī riskus, kas saistīti ar nepietiekamu krātuves papildījumu ar dabasgāzi. K_{AJP} ir lielāks vai vienāds ar 0,4 un mazāks par 1.

43. Krājumu pārcelšanas produkta tarifu nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$T_{KPP} = \frac{Ie_{2GJPP\ y-1p}}{2 \times Q_{2GJP\ y-1}} \times K_{KPP},$$

kur:

T_{KPP} – krājumu pārceļšanas produkta tarifs [EUR/kWh/krātuves ciklā];

$Ie_{2GJPP\ y-1p}$ – faktiskie ieņēmumi no divu gadu grupētā jaudas produkta iepriekšējā tarifu periodā, kurus nosaka kā divu gadu grupētās jaudas produkta iepriekšējā tarifu perioda tarifa un iepriekšējā tarifu periodā krātuves izmantotās jaudas, kas tika rezervēta divu gadu grupētās jaudas produkta ietvaros, reizinājumu, tam pieskaitot sistēmas lietotāju maksājumus saistībā ar Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumos minēto divu gadu grupētās jaudas produktu krātuves jaudu rezervēšanas izsoles procedūru iepriekšējā tarifu periodā [EUR/kWh/krātuves ciklā];

$Q_{2GJP\ y-1}$ iepriekšējā tarifu periodā krātuves izmantotā jauda, kas tika rezervēta divu gadu grupētās jaudas produkta ietvaros [kWh];

K_{KPP} – sistēmas operatora regulatīvajā periodā noteikts koeficients krājumu pārceļšanas produktam, ko nosaka, ņemot vērā nepieciešamību veicināt krātuves efektīvu lietošanu. K_{KPP} ir lielāks par 1.

44. Virtuālās pretplūsmas produkta tarifu nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$T_{VPP} = \frac{T_{GJP\ y-1}}{2},$$

kur:

T_{VPP} – virtuālās pretplūsmas produkta tarifs [EUR/kWh/krātuves ciklā];

$T_{GJP\ y-1}$ – iepriekšējā tarifu perioda grupētās jaudas produkta tarifs [EUR/kWh/krātuves ciklā].

45. Ja saskaņā ar šīs metodikas 44.punktā noteikto formulu aprēķinātais virtuālās pretplūsmas produkta tarifs ir lielāks par atslēdzamās jaudas produkta tarifu konkrētajam krātuves ciklam, virtuālās pretplūsmas produkta tarifu nosaka, izmantojot šādu formulu:

$$T_{VPP} = T_{AJP}$$

46. Plānotie ieņēmumi tiek aprēķināti tā, lai nodrošinātu šādu sakarību:

$$Ie_{pl} - IK_{tp} = Ie_{GJP} + Ie_{AJP} + Ie_{2GJP} + Ie_{2GJP\ y-1} + Ie_{KPP} + Ie_{VPP},$$

kur:

Ie_{GJP} – plānotie ieņēmumi no grupētās jaudas produkta, ko nosaka kā grupētās jaudas produkta tarifa un krātuves prognozētās izmantotās jaudas, kas tiek rezervēta grupētās jaudas produkta ietvaros, reizinājumu [EUR];

I_{eAJP} – plānotie ieņēmumi no atslēdzamās jaudas produkta, ko nosaka kā atslēdzamās jaudas produkta tarifa un krātuves prognozētās izmantotās jaudas, kas tiek rezervēta atslēdzamās jaudas produkta ietvaros, reizinājumu [EUR].

4. Tarifu noteikšanas procedūra

4.1. Tarifu projekta izstrādāšana un iesniegšana

47. Tarifu projektu sistēmas operators izstrādā saskaņā ar šo metodiku, nosakot ieņēmumus, kuri nepieciešami jaudas rezervēšanas pakalpojuma sniegšanas izmaksu segšanai.
48. Sistēmas operators aprēķina tarifus tā, lai atļautie ieņēmumi no jaudas rezervēšanas pakalpojuma nepārsniegtu sistēmas operatora pamatotās izmaksas, kas attiecinātas uz jaudas rezervēšanas pakalpojumu. Sistēmas operators tarifu aprēķinā, ja nepieciešams, iekļauj informāciju par aprēķināto tarifu piemērošanas kārtību.
49. Sistēmas operators līdz regulatīvā perioda pēdējā gada 1.septembrim rakstveidā un elektroniskā formā (tarifu un to veidojošo izmaksu aprēķinus *Excel* formātā) iesniedz regulatoram izvērtēšanai:
 - 49.1. tarifu projektu un tam atbilstošās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam, sākot no dienas, kad plānots uzsākt piemērot aprēķinātos tarifus. Kopā ar tarifu projektu sistēmas operators iesniedz tarifu aprēķina projektā minēto tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu un minētās izmaksas pamatojošos dokumentus saskaņā ar regulatora noteikumiem par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu;
 - 49.2. krātuves prognozēto izmantoto jaudu, kas tiek attiecināta uz katru no jaudas produktiem, un tās pamatojumu;
 - 49.3. pamatojumu ekspluatācijas izmaksu aprēķinā izmantotajai plānotajai inflācijai;
 - 49.4. informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu saskaņā ar šīs metodikas 35.punktu;
 - 49.5. pamatojumu sistēmas operatora piemērotajam šīs metodikas 41.punktā noteiktā divu gadu grupētās jaudas produkta koeficientam, šīs metodikas 42.punktā noteiktā atslēdzamās jaudas produkta koeficientam un šīs metodikas 43.punktā noteiktā krājumu pārcelšanas produkta koeficientam nākamajam regulatīvajam periodam.
50. Sistēmas operators, to pamatojot, regulatīvā perioda laikā var iesniegt regulatoram izvērtēšanai un saskaņošanai precizētus šīs metodikas 49.5.apakšpunktā minētos koeficientus ne vēlāk kā 18 mēnešus pirms tarifu perioda, kurā plānots precizēt koeficientus piemērot, sākuma.
51. Sistēmas operators rakstveidā un elektroniskā formā (tarifu un to veidojošo izmaksu aprēķinus *Excel* formātā) iesniedz regulatoram prognozēto tarifu aprēķinu nākamajam regulatīvā perioda tarifu periodam līdz esošā tarifu perioda 1.novembrim.
52. Sistēmas operators var iesniegt regulatoram pamatotu pieprasījumu atļaut pašam noteikt tarifus saskaņā ar šo metodiku.
53. Sistēmas operators vienlaikus ar tarifu aprēķinu iesniedz regulatoram izmaksu pamatojumu un informāciju par plānotajiem ieņēmumiem pa tarifu veidiem. Ja tarifu aprēķinā iekļautā krātuves prognozētā izmantotā jauda atšķiras no šīs metodikas 2.6.apakšpunktā minētās krātuves prognozētās izmantotās jaudas, sistēmas operators vienlaikus ar tarifu aprēķinu iesniedz regulatoram pamatojumu krātuves prognozētās izmantotās jaudas izmaiņām.

4.2. Tarifu projekta izvērtēšana

54. Tarifu projektu regulators izvērtē likumā "[Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem](#)" noteiktajos termiņos un kārtībā.
55. Regulators, izvērtējot tarifu projekta veidojošo izmaksu pamatojumu, apstiprina vai noraida tarifus, vai uzdod sistēmas operatoram veikt tarifu pārrēķinu, vai groza tarifu projektu, ja sistēmas operators tarifu projekta izvērtēšanas procesā likumā noteiktajā kārtībā un termiņā nesniedz regulatoram papildu informāciju par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu vai ja kāda no tarifus veidojošajām izmaksām ir ekonomiski nepamatota un regulators tarifu projekta izvērtēšanas laikā to var apliecināt citā tiesiskā ceļā.
56. Tarifu projekta izvērtēšanas laikā sistēmas operators var iesniegt tarifu projekta labojumus un papildinājumus.
57. Ja regulators ir devis atļauju, atbilstoši [Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹](#) daļai sistēmas operators pats nosaka tarifus saskaņā ar šo metodiku, ievērojot turpmāk norādīto kārtību:
- 57.1. ja sistēmas operators regulatīvajā periodā pieņem lēmumu par jauniem tarifiem attiecīgā regulatīvā perioda ietvarā vai jaunam regulatīvajam periodam, tad sistēmas operators ne vēlāk kā 30 dienas pirms jauno tarifu spēkā stāšanās brīža publicē tarifus oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" un informē regulatoru par tarifiem. Vienlaikus sistēmas operators iesniedz regulatoram pamatojumu tarifiem, jauno tarifu prognozētos datus un citus dokumentus, kuri pamato jauno tarifu nepieciešamību;
- 57.2. regulators 21 dienas laikā pēc tarifu saņemšanas izvērtē iesniegto tarifu atbilstību šai metodikai un iesniegto tarifu ekonomisko pamatojumu;
- 57.3. ja regulators 21 dienas laikā pēc tarifu saņemšanas nav pieņēmis lēmumu par iesniegto tarifu neatbilstību šai metodikai vai nav noraidījis tarifu ekonomisko pamatojumu, tad tarifi stājas spēkā sistēmas operatora noteiktajā laikā;
- 57.4. ja regulators 21 dienas laikā pēc tarifu saņemšanas pieņem lēmumu par iesniegto tarifu neatbilstību šai metodikai vai noraida tarifu ekonomisko pamatojumu, tad tarifi nestājas spēkā sistēmas operatora noteiktajā laikā. Pieņemto lēmumu regulators septiņu dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nosūta sistēmas operatoram un oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" publicē paziņojumu par pieņemto lēmumu, ar kuru atsauc tarifu spēkā stāšanos.

5. Noslēguma jautājumi

58. Sistēmas operators līdz 2020.gada 1.novembrim iesniedz regulatoram atbilstoši šai metodikai izstrādātu tarifu projektu.
59. Atzīt par spēku zaudējušu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2017.gada 16.marta lēmumu Nr.1/7 "[Dabāsgāzes uzglabāšanas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika](#)" (Latvijas Vēstnesis 2017, 59.nr.; 2018, 31.nr.; 2018, 161.nr.).
60. Metodika stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Priekšsēdētāja R. Irkļa p.i. padomes locekle

R. Šņuka

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU